

Forskningsnotiser

PUBLISERT 5. desember 2014

Vold øker faren for fødselsdepresjon dramatisk

Kvinner som har blitt utsatt for vold av en de kjenner, har 80 prosent større sjanse for å få en fødselsdepresjon enn kvinner som ikke har blitt utsatt for slik vold.

I en undersøkelse blant 53 000 norske kvinner oppgir 32 prosent å ha blitt utsatt for vold. Kvinnene i studien er rundt 30 år i gjennomsnitt og høyt utdannet. Volden kan ha skjedd rett før fødselen, eller lenge før: Vold fører uansett til en stor risiko for at mor får tunge tanker etter å ha satt et liv til verden. Det er også verre å bli slått og truet av noen man kjenner, enn av en fremmed, skriver forskningsmagasinet Gemini.

Doktorgradsstipendiat ved NTNU Marie Flem Sørbo hentet data fra den norske mor og barn-studien fra årene 1999–2008. Kvinner som har blitt utsatt for vold av en de kjenner, har, sammenlignet med kvinner som ikke har blitt utsatt for vold, 80 prosent større sannsynlighet for å få en fødselsdepresjon. Kjente de ikke voldsutøveren, økte risikoen for fødselsdepresjon med 50 prosent sammenlignet med kvinner som ikke har voldserfaringer. Mellom 5 og 25 prosent av kvinner i Norge får en fødselsdepresjon.

Den seksuelle og psykiske volden oppleves mest skadelig og belastende å leve med.

– Voldsopplevelser, fysisk skade, og trusler som ikke er livstruende, men som omfatter tap av tilknytning eller svik fra viktige omsorgspersoner, kan være mer traumatiserende enn naturkatastrofer og ulykker, sier Sørbo til Gemini.no.

Referanse: Marie Flem Sørbo et al. (2014): Adult physical, sexual, and emotional abuse and postpartum depression, a population based, prospective study of 53,065 women in the Norwegian Mother and Child Cohort Study. *BMC Pregnancy and Childbirth*, 14, 316, doi: 10.1186/1471-2393-14-316.

Bunnforskning om digitale fiskeemosjone

I Bergen har forskere undersøkt hvordan en fiskebestand ville utvikle seg dersom fiskene tok emosjonelle valg i stedet for rasjonelle.

Ved hjelp av digital modellering lagde de en virtuell fiskebestand som utviklet både artsmangfold og tok gode valg basert på emosjoner, skriver *På Høyden*.

Fiskeforskningen gikk for seg ved Hjortsenteret for marin økosystemdynamikk ved Havforskningsinstituttet i Bergen.

Arter med følelser, som mennesker, er seg bevisst emosjonene og kan jobbe med dem. Førsteforfatter Jarl Giske sier at de ikke vet om fiskene har følelser.

– Men de har emosjoner, som hjelper dem til å ta beslutninger fort. Vi har alltid visst at slike bestander ikke tar rasjonelle valg. Evolusjonen begynte ikke med rasjonelle beslutninger, sier Giske.

Det viser seg at emosjonene gjør individene i stand til å ta gode valg også i situasjoner de aldri har opplevd før, og dette gjør dem mer robuste mot blant annet endringer i miljøet.

Emosjoner er også med på å skape større genetisk variasjon i fiskebestanden enn det som er nødvendig, noe som igjen gjør arten mer tilpasningsdyktig hvis miljøet endrer seg. Fiskene utvikler egenskaper i forskjellige retninger. Noen individer ble lettskremte, andre ble nesten aldri redde. Noen ble veldig sosiale, mens andre foretrakk å være for seg selv, forteller Giske, som mener modellen peker på viktige poenger: I mange

vitenskapelige modeller forutsetter man at aktørene tar rasjonelle valg, selv om disse i virkeligheten kan være mer eller mindre emosjonelle. Et annet poeng er at emosjoner fører til større genetisk variasjon.

– Ved at dyr har emosjoner har de i en halv milliard år utviklet en større genetisk variasjon. I noen tilfeller har det gitt dem en større evne til å takle økologiske endringer.

Resultatene fra studien ble publisert i Proceedings of the Royal Society of London series B, Biological sciences i august i år.

Kilde Fornuft, fisk og følelser. pahoyden.no 12.08.2014.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 12, 2014, side 1029